

Voorstel

Afdeling	: Griffier	Nummer	:
Portefeuillehouder	: Leo Pieter Stoel	Datum vergadering	: 24 februari 2025
Onderwerp	: Eindrapport van een Quick scan onderzoek van rekenkamer de Waddeneilanden “Mobiliteitsbeleid en de rol van de raad”		

Voorstel

Kennis te nemen van het eindrapport van een quick scan onderzoek van Rekenkamercommissie De Waddeneilanden (per 1-1-2025 genoemd de Rekenkamer) inzake het onderzoek “Mobiliteitsbeleid en de rol van de raad”, en de conclusies en aanbevelingen daarin over te nemen.

Samenvatting

Bijgevoegd is het eindrapport van een onderzoek dat onze rekenkamercommissie in 2024 heeft gedaan naar het mobiliteitsbeleid op de eilanden. Dit onderwerp werd door meerdere eilanden aangedragen als gezamenlijk onderwerp. Mobiliteit(sbeleid) is daarbij breed opgevat en omvat meerdere modaliteiten – auto, fiets, openbaar vervoer, voetgangers – en meerdere onderwerpen zoals verkeersveiligheid, parkeren, goederenvervoer, enz. Het onderwerp ‘mobiliteit’ is maatschappelijk relevant voor alle eilanden.

De onderzoeksvraag was: in hoeverre, en bij welke (deel)onderwerpen zijn de gemeenteraden betrokken bij mobiliteitsbeleid en welke sturingsmogelijkheden hebben de raden hierbij?

In het onderzoek is gekeken naar zowel mobiliteitsbeleid op de eilanden, als het beleid ten aanzien van de bereikbaarheid van de eilanden.

Het onderzoek is verspreid over de periode juni-november 2024 uitgevoerd. Daarbij is documentanalyse gedaan en zijn interviews gehouden met direct betrokken medewerkers, en ook met raadsleden is gesproken.

Het bestuurlijk wederhoor op het rapport, waarbij het college een reactie kan geven op het eindrapport, inclusief de conclusies en aanbevelingen, is in december gevraagd. Deze bestuurlijke reactie van ons College is (pagina 39) als bijlage bij het rapport van de rekenkamercommissie gevoegd.

Het rapport betreft de bevindingen en de conclusies en aanbevelingen voor alle vijf eilanden, zodat ‘leren van elkaar’ mogelijk is.

Conclusies en aanbevelingen uit het rapport:

Conclusies:

1. Mobiliteit is een belangrijk thema voor de eilandgemeenten, maar bij vier van de vijf eilanden ontbreekt een overkoepelend beleidskader of is het bestaande kader verouderd. De doelen zijn vaak niet of nauwelijks meetbaar.
Conclusie voor Ameland: daar is het meest recente beleidskader (Vervoervisie) in 2023 vastgesteld.

2. In beleidsnota's over duurzaamheid en toerisme staan doelen die een relatie hebben met mobiliteit, maar die doelen zijn wat betreft niet of nauwelijks meetbaar.
Conclusie voor Ameland: in de nieuwe Vervoersvisie wordt expliciet een relatie gelegd aan andere beleidsstukken van de gemeente, met name waar het gaat om toerisme. De Toerismevisie was er eerder dan de Vervoersvisie, en diende mede als input voor de Vervoersvisie.
3. Specifieke uitvoeringsvraagstukken over mobiliteit komen in de raad geregeld aan de orde, maar vaak zonder relatie met integrale beleidskaders.
Conclusie voor Ameland: de raad is actief betrokken bij de totstandkoming van de Vervoersvisie in oktober 2023.
4. Afspraken met de raad over de informatievoorziening en met name de monitoring en evaluatie zijn beperkt.
Conclusie voor Ameland: er is geen systematische rapportage en monitoring van de maatregelen op het gebied van mobiliteit, ook bij de nieuwe vervoersvisie is dat (nog) niet vastgelegd.

Aanbevelingen mobiliteit OP de eilanden:

- I. Ontwikkel mobiliteitsbeleid en expliciteer daarin de ambities met meetbare indicatoren. Let daarbij op de consistentie als het beleid raakvlakken heeft met andere thema's zoals duurzaamheid, toerisme en wonen, het gezamenlijk beleid zoals het convenant 'Zero emissie Mobiliteit en de Regiodeal, en zeker ook de invloed van de veerdiensten op de drukte van auto's, (diverse soorten) fietsen en voetgangers.
- II. Blijf bij het formuleren van realistische doelen en geef daarbij zoveel mogelijk een kwantitatieve onderbouwing. Kies doelen en bijbehorende indicatoren zodanig dat er gegevens voor beschikbaar zijn en de ontwikkeling en mate van realisatie goed kunnen worden gemonitord en geëvalueerd.
- III. Leg vast op welke momenten beleidskaders worden geëvalueerd zodat die indien nodig geactualiseerd kunnen worden. Dit geldt met name voor beleidskaders waarvoor geen of een lange looptijd is vastgelegd. Geef aan hoe de maatregelen zich verhouden tot de overkoepelende beleidskaders en daarin geformuleerde doelen.
- IV. Maak afspraken tussen college en raad over systematische informatievoorziening en evaluatie aan de raad over mobiliteit. Let er daarbij op dat de sturings- en verantwoordingsdocumenten duidelijk aangeven hoe de raad op hoofdlijnen kan sturen, en laat bij scenario's en uitvoeringsmaatregelen duidelijk zien wat wel en niet de beïnvloedingsmogelijkheden van de raad zijn.

Conclusies en aanbevelingen mobiliteit NAAR de eilanden (veerdiensten):

Conclusies:

5. Veerdiensten zijn van cruciaal belang voor de leefbaarheid van de eilanden, maar de invloed van de gemeenteraden op de veerdiensten is vooral voor de Friese gemeenteraden zeer beperkt.

6. Alle Friese gemeenteraden zijn betrokken bij het proces van de nieuwe concessies, maar de formele zeggenschap en invloed op de nieuwe concessies van de raden is zeer beperkt.

Aanbevelingen :

- I. Zet nog pro-actiever in op de lobby richting het Rijk om de huidige governance structuur rond de concessies te veranderen, zodat de invloed van de gemeenten en gemeenteraden op de veerdiensten structureel wordt versterkt. Kijk daarbij ook naar de toepassing van de Waddentoets bij de veerverbinding.
- II. Zet nog pro-actiever in op de lobby richting het Rijk om rond de nieuwe concessies meer inzicht te krijgen in belangrijke aspecten van de concessie zoals het vervoer van passagiers, auto's en vracht, parkeervoorzieningen aan de vaste wal, vervoer rond calamiteiten, betaalbaarheid van de verbinding voor eilanders, de mogelijkheden van een OV-status, dienstregeling en betrouwbaarheid, verduurzaming en de rentabiliteit van de veerdiensten naar de Friese Waddeneilanden. Stel voor om hierover nader onderzoek te laten uitvoeren waarvan de resultaten worden meegenomen in het proces en de besluitvorming rond de concessies.

Voorstel is kennis te nemen van het rapport, conclusies en aanbevelingen over te nemen, en in samenspraak met het College (zie ook de reactie van het College pag. 39-41) nader uit te werken.

Besluit

Afdeling : Griffie **Nummer** :
Portefeuillehouder : Leo Pieter Stoel **Datum vergadering** : 24 februari 2025
Onderwerp : Quick scan van Rekenkamercommissie de Waddeneilanden “
Mobiliteitsbeleid en de rol van de raad”

De raad van de gemeente Ameland,

Overwegende

- gelet op het dienaangaande in de Gemeentewet;
- gelet op het dienaangaande in de Verordening gezamenlijke Rekenkamercommissie Vlieland, Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Texel 2022;
- Gelet op de verordening Rekenkamer gemeente Ameland 2024;

Besluit

Kennis te nemen van de Quick scan onderzoek “Mobiliteitsbeleid en de rol van de raad” en de conclusies en aanbevelingen daarin genoemd over te nemen.

Ballum, 24 februari 2025

Leo Pieter Stoel
voorzitter

Jacqueline Metz
griffier